



WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Opole, 14 października 2025 r.
PS.I.431.4.16.2025.WM

**Pani
Agata Morkis
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu
ul. Mikołaja Reja 2a
47-224 Kędzierzyn-Koźle**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu
ul. Mikołaja Reja 2a, 47-224 Kędzierzyn-Koźle

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli

art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428), w związku z art. 20 ust. 1 i art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323 ze zm.) oraz w związku z art. 6 ust. 4 pkt 4 z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

3. Zakres kontroli

1) **przedmiot kontroli:** realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹.

2) **okres objęty kontrolą:** od 1 stycznia 2024 r. do 10 czerwca 2025 r.

4. **Rodzaj kontroli:** kompleksowa

5. **Tryb kontroli:** zwykły

¹ Nazywanej dalej „ustawą”

6. Termin kontroli: 10-13 czerwca 2025 r. oraz 16 czerwca 2025 r.

7. Skład zespołu kontrolnego:

- **Wojciech Medoliński** - Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- **Jakub Krajewski** - Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

8. Kierownik jednostki kontrolowanej

Pani Agata Morkis, pełniąca funkcję Dyrektora od 28 stycznia 2021 r.

9. Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej pod nr 1/2025.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniki kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń rodzinnych;
- prawidłowość postępowania jednostki kontrolowanej w zakresie obowiązku utworzenia komórki organizacyjnej do realizacji świadczeń rodzinnych, braku nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej oraz nienaruszaniu norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń rodzinnych pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń rodzinnych; terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnych wnioskodawcom.

² Nazywanego dalej „MOPS w Kędzierzynie-Koźlu”

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- formułowania nieprecyzyjnej podstawy prawnej przez organ w odniesieniu do aktów wykonawczych, co narusza art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a.;
- nieuwzględniania w metrykach spraw informacji o weryfikacjach przeprowadzanych na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy, co narusza art. 66a § 2 k.p.a.;
- niewskazywania w decyzjach w przedmiocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie na dzień wydania decyzji, co narusza art. 9 k.p.a. w zw. z art. 30 ust. 2b ustawy;
- niezrealizowania przez organ przed wydaniem decyzji w przedmiocie odmowy prawa do świadczenia rodzinnego obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., co narusza również art. 9 k.p.a.;
- nieprawidłowej realizacji przez organ przed wydaniem decyzji niezgodnych z żądaniem strony obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. poprzez niewskazanie przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione;
- uzasadniania decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.;
- wydania decyzji administracyjnej przed upływem terminu, który został wyznaczony dla strony na zapoznanie się z aktami sprawy, uzyskanie wyjaśnień oraz złożenie wniosków, co narusza art. 10 § 1 k.p.a.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

- prawidłowości upoważnienia pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń rodzinnych;
- prawidłowości postępowania jednostki kontrolowanej w zakresie obowiązku utworzenia komórki organizacyjnej do realizacji świadczeń rodzinnych oraz realizacji zadań bez wpływu na wykonywanie zadań pomocy społecznej;
- terminowości ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnych wnioskodawcom.

Ustalenia kontroli

Z informacji przekazanych przez Dyrektora MOPS w Kędzierzynie-Koźlu wynika, że w okresie poddanym kontroli wydano:

- 1) **1 133** decyzji przyznających świadczenia rodzinne, w tym:

- a) **426** decyzje przyznające zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
 - b) **398** decyzji przyznających zasiłek pielęgnacyjny,
 - c) **108** decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne (wydane wyłącznie na podstawie nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2024),
 - d) **112** decyzji przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
 - e) **89** decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie;
- 2) **106** decyzji odmawiających przyznania świadczeń rodzinnych;
- 3) **52** decyzje w sprawie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.

Z informacji przekazanej przez Dyrektora MOPS w Kędzierzynie-Koźlu wynika również, że w okresie poddanym kontroli nie była wypłacana zapomoga, o której mowa w art. 22a ust. 1 ustawy. Ponadto Rada Miasta w Kędzierzynie-Koźlu nie ustanowiła świadczenia na rzecz rodziny dla osób zamieszkałych na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 22b ust. 1 ustawy.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano losowo wybraną dokumentację **183** postępowań, w tym:

- **24** sprawy (5,6%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- **21** spraw (5,3%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających zasiłek pielęgnacyjny;
- **7** spraw (6,5%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne wydanych wyłącznie na podstawie nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.;
- **7** spraw (6,25%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka;
- **6** spraw (6,7%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie;
- **66** spraw (62,3%) zakończonych wydaniem decyzji odmawiających przyznania świadczenia rodzinnego;
- **52** sprawy (100%) zakończone wydaniem decyzji o nienależnie pobranych świadczeniach rodzinnych.

Od żadnej z wydanych w kontrolowanym okresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

Na dzień kontroli w MOPS w Kędzierzynie-Koźlu nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne lub do osoby pobierającej te świadczenia uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do poszczególnych świadczeń rodzinnych, a także odmowy lub weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń oraz terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:

- pozostawiania dziecka pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, o którym mowa w art. 7 pkt 5 lit. e ustawy;
- ustalania dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, o którym mowa w art. 5 ust. 7a ustawy;
- ustalania dochodu z gospodarstwa rolnego, o którym mowa w art. 5 ust. 8 ustawy;
- przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka, o którym mowa w art. 9 ustawy;
- przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie

odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy;

- przyznania świadczenia pielęgnacyjnego osobom wskazanym w art. 17 ust. 1 pkt 2-4 ustawy;
- przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka opiekunowi faktycznemu dziecka;
- przyznania świadczenia rodzicielskiego ojcu dziecka na zasadach określonych w art. 17c ust. 2 ustawy.

1. Prawdliwość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia i wydawania decyzji w zakresie świadczeń rodzinnych

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z art. 3 pkt 11 ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy organ właściwy może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

Prezydent Kędzierzyna-Koźła na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy upoważnił Dyrektora MOPS w Kędzierzynie-Koźlu do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych oraz do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych (upoważnienia z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.7.2024 oraz z dnia 3 stycznia 2025 r. nr 0052.6.2.2025). Tożsame co do zakresu umocowania zostały wydane również dla Zastępcy Dyrektora (upoważnienia z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.13.2024 oraz z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.4.2025), a także dla Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Pomocy Alimentacyjnej MOPS w Kędzierzynie-Koźlu (upoważnienia z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.19.2024 oraz z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.40.2025).

Ponadto, Prezydent Kędzierzyna-Koźła upoważnił **11** pracowników MOPS w Kędzierzynie-Koźlu do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem prawa do wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach (upoważnienia z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.29.2024, z dnia 23 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.119.2024, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.61.2025,

z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.62.2025, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.90.2024, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.103.2024, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.53.2025, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.54.2025, z dnia 5 czerwca 2025 r. nr Or.0052.6.83.2025, z dnia 5 czerwca 2025 r. nr Or.0052.6.84.2025, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.27.2024, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.121.2024, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.57.2025, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.58.2025, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.31.2024, z dnia 23 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.120.2024, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.65.2025, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.66.2025, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.33.2024, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.115.2024, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.69.2025, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.70.2025, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.35.2024, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.116.2024, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.74.2024, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.75.2025, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.23.2024, z dnia 3 stycznia 2024 r. nr Or.0052.6.117.2024, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.45.2025, z dnia 3 stycznia 2025 r. nr Or.0052.6.46.2025, z dnia 1 lutego 2015 r. nr DA.013.1.2025, z dnia 11 lipca 2016 r. nr DA.013.7.2016 oraz z dnia 11 lipca 2016 r. nr DA.120.305.2016).

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

2. Prawdliwość postępowania jednostki kontrolowanej w zakresie obowiązku utworzenia komórki organizacyjnej do realizacji świadczeń rodzinnych, brak nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej oraz nienaruszeniu norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej

Zgodnie z normą prawną wyrażoną w art. 20 ust. 4 ustawy, w przypadku upoważnienia kierownika ośrodka pomocy społecznej do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych, w ośrodku tym tworzy się komórkę organizacyjną do realizacji świadczeń rodzinnych. Realizacja świadczeń rodzinnych nie może powodować nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej, a także nie może naruszać norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej.

Zgodnie z treścią załącznika nr 1 do Zarządzenia Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu z dnia 26 listopada 2020 r. nr 38/2020 realizacja zadań wynikających m.in. z przepisów o świadczeniach rodzinnych, w tym

do prowadzenia postępowań w sprawie ustalenia uprawnień do wnioskowanych świadczeń należy do kompetencji Działu Świadczeń Rodzinnych i Pomocy Alimentacyjnej (§ 14 ust. 6 załącznika).

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

3. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń rodzinnych pod względem zgodności z obowiązującym prawem

3.1 Ustalenia dotyczące wszystkich świadczeń rodzinnych

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z brzmieniem art. 3 pkt 11 ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej świadczenie rodzinne.

W trakcie kontroli stwierdzono, że wszystkie wydane w kontrolowanym okresie decyzje zawierały prawidłowe oznaczenie organu właściwego tj. Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle.

We wszystkich kontrolowanych przypadkach, gdy prawo do świadczeń rodzinnych zależne było od ustalenia dochodu rodziny, organ I instancji ustalił wysokość miesięcznego dochodu rodziny w sposób prawidłowy.

Przyznanie lub odmowa prawa do świadczeń rodzinnych oraz orzeczenie w zakresie nienależnie pobranych świadczeń każdorazowo następowało w formie decyzji administracyjnej.

Decyzje zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanych decyzjach rozstrzygających w zakresie świadczeń rodzinnych organ przywoływał przepisy ustawy, k.p.a. oraz tytuły aktów wykonawczych do ustawy, w szczególności Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1340) oraz – w zależności od czasu, w którym został złożony wniosek - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2021 r. poz. 1481) lub

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2024 r. poz. 1238).

Zastrzeżenia budzi kwestia braku precyzyjnego przytaczania przez organ właściwy przepisów zastosowanych rozporządzeń w podstawach prawnych wydawanych decyzji. W decyzjach poddanych kontroli organ kontrolowany ograniczał się wyłącznie do nazwy oraz numeru dziennika urzędowego przywoływanych aktów wykonawczych, bez precyzyjnego wyszczególnienia zastosowanych w sprawie jednostek redakcyjnych.

Jak stanowi art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Za nieprawidłowe uznaje się powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji. Podstawa prawna decyzji musi zostać powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów, zarówno prawa procesowego jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł publikacji³. Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty, paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to konieczne jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej tego przepisu⁴.

We wszystkich poddanych kontroli sprawach zakończonych wydaniem decyzji w przedmiocie przyznania, bądź odmowy przyznania prawa do świadczeń rodzinnych organ sporządzał uzasadnienia, które nie spełniały wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a., w szczególności w zakresie wymogów sformułowanych dla uzasadnienia faktycznego decyzji administracyjnej, które winny zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. W konstruowanych uzasadnieniach faktycznych decyzji organ nie wskazywał dowodów, na których się oparł podczas ustalania stanu faktycznego, zarówno w odniesieniu do decyzji wydawanych kierując się zapisami

³ por. w Wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8 kwietnia 1999 r. sygn. akt III SA 8192/98

⁴ por. w Wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 24 kwietnia 1983 r. sygn. akt II SA 20/83

art. 5 ust. 1 ustawy, jak i w przypadkach, o których mowa w art. 5 ust. 3-3c ustawy. Ujęty w art. 107 § 3 k.p.a. obowiązek wskazania w uzasadnieniu decyzji administracyjnej dowodów, na których oparł się organ przy ustalaniu stanu faktycznego jest przejawem realizacji wyrażonej w art. 11 k.p.a. zasady przekonywania oraz ujętej w art. 8 k.p.a. zasady pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa oraz świadomości i kultury prawnej obywateli. Organ administracji publicznej powinien zająć stanowisko wobec całego materiału dowodowego zebranego w toku postępowania oraz uzasadnić jasno i należycie swoje stanowisko, a w szczególności uzasadnić, na jakiej podstawie uznał pewne fakty za prawdziwe⁵.

3.2 Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego

We wszystkich kontrolowanych przypadkach zasiłek rodzinny został przyznany osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1, 1a i 1b ustawy w prawidłowej wysokości, stosownie do wieku dziecka, tj. zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1–3 ustawy.

Ustalając prawo do zasiłku rodzinnego, organ działał zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy, czyli gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 674,00 zł lub w przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności - 764,00 zł.

W poddanych kontroli sprawach wystąpiło **5** przypadków, o których mowa w art. 5 ust. 3-3c. Ze względu na okoliczność, że dochód rodziny przekroczył kwotę, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy organ ustalał, czy wnioskodawca spełnia warunki do uzyskania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do świadczeń rodzinnych a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny, co jest zgodne z art. 5 ust. 3-3c ustawy.

W sytuacji utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględniał dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 5 ust. 4 ustawy.

W przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy dochód ustalano na podstawie dochodu członka rodziny, powiększonego o kwotę osiągniętego dochodu za miesiąc następujący po

⁵ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14 października 2021 r., wydany w sprawie o sygn. akt I GSK 503/21

miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, jeżeli dochód ten był uzyskiwany w okresie, na który ustalane było prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, co jest zgodne z art. 5 ust. 4b ustawy.

W poddanej kontroli dokumentacji stwierdzono **10** przypadków przyznania prawa do zasiłku rodzinnego osobie, której prawo do świadczeń rodzinnych w stosunku do danego dziecka uzależnione było od ustalenia na rzecz tego dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd.

Weryfikacji poddano **3** przypadki przyznania dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka. Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka organ przyznał rodzicowi samotnie wychowującemu dziecko, ponieważ drugi z rodziców jest nieznany, co jest zgodne z art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy.

W kontrolowanym przypadku przyznano dodatek w wysokości 193,00 zł miesięcznie.

Weryfikacji poddano **2** przypadki przyznania przez organ dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w wysokości 400,00 zł, zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy.

W **10** spośród poddanych kontroli postępowań, dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej był przyznawany zgodnie z art. 12a ust. 1 i 2 ustawy, tj. rodzicowi na trzecie i następne dziecko, w wysokości 95,00 zł miesięcznie.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przyznano rodzicom na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka do ukończenia 16 roku życia (**2** przypadki), ponieważ legitymowało się orzeczeniem o niepełnosprawności, co jest zgodne z art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy. Organ przyznawał dodatek w wysokości 110,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia, co jest zgodne z art. 13 ust. 2 ustawy.

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (**24** przypadki) organ przyznawał jednorazowo w wysokości 100,00 zł na dziecko, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego, na wniosek rodzica, złożony do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne, co jest zgodne z art. 14 ust. 1-4 ustawy.

W poddanych kontroli postępowaniach zakończonych wydaniem decyzji odmownych powodem odmowy przyznania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego było niespełnianie warunku określonego w art. 5 ust. 1 i 2

ustawy, tj. przekroczenie kryterium dochodowego, co zostało właściwie udokumentowane i obliczone w toku postępowania.

W poddanych kontroli sprawach wystąpiło **7** przypadków utraty dochodu powodując, że prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego ustalano od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodu, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku, o którym mowa w art. 24 ust. 6 ustawy.

W przypadku przyznania świadczeń rodzinnych po uwzględnieniu utraty dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej, po upływie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, ustalone prawo do świadczeń rodzinnych było w myśl art. 24 ust. 6a ustawy weryfikowane z uwzględnieniem art. 5 ust. 4c ustawy.

W trakcie weryfikacji wniosków inicjujących wszczęcie postępowania w przedmiocie przyznania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego stwierdzono, iż w przypadku wszystkich wniosków jako organ właściwy w dedykowanej do tego rubryce wskazywano MOPS w Kędzierzynie-Koźlu. Owa praktyka jest błędna, bowiem zgodnie z treścią art. 3 pkt 11 ustawy pod pojęciem organu właściwego rozumiemy wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej świadczenie rodzinne. W przypadku Gminy Kędzierzyn-Koźle organem właściwym jest Prezydent Kędzierzyna-Koźla.

W przypadku **13** spośród poddanych kontroli akt spraw zakończonych wydaniem decyzji odmawiających prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego organ nie realizował obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. W myśl wskazanego przepisu w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony.

Zaniechanie realizacji obowiązku wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. godzi również w wyrażoną w art. 9 k.p.a. zasadę informowania stron. Udowodnione naruszenie obowiązku informacyjnego przez organ jest wystarczającą podstawą do uchylenia decyzji, choćby ta decyzja formalnie odpowiadała prawu materialnemu. Ma

to miejsce zwłaszcza wówczas, gdy z okoliczności sprawy wynika, że to właśnie błędna informacja lub jej brak spowodowały zachowanie strony przynoszące w rezultacie niekorzystne dla niej konsekwencje⁶.

Powyższa nieprawidłowość zaistniała w odniesieniu do następujących decyzji:

- decyzji z dnia 1 lutego 2024 r. nr DRA.520.28.2024.ZR;
- decyzji z dnia 6 czerwca 2024 r. nr DRA.520.139.2024.ZR;
- decyzji z dnia 12 marca 2024 r. nr DRA.520.90.2024.ZR;
- decyzji z dnia 21 lutego 2024 r. nr DRA.520.74.2024.ZR;
- decyzji z dnia 18 lipca 2024 r. nr DRA.520.191.2024.ZR;
- decyzji z dnia 6 marca 2024 r. nr DRA.520.93.2024.ZR;
- decyzji z dnia 8 lipca 2024 r. nr DRA.520.202.2024.ZR;
- decyzji z dnia 12 lipca 2024 r. nr DRA.520.201.2024.ZR;
- decyzji z dnia 25 kwietnia 2024 r. nr DRA.520.132.2024.ZR;
- decyzji z dnia 25 marca 2024 r. nr DRA.520.94.2024.ZR;
- decyzji z dnia 27 czerwca 2024 r. nr DRA.520.173.2024.ZR;
- decyzji z dnia 30 stycznia 2024 r. nr DRA.520.917.2023.ZR;
- decyzji z dnia 17 stycznia 2024 r. nr DRA.520.929.2023.ZR.

W przypadku pozostałych akt spraw zakończonych wydaniem decyzji, które nie były w pełni zgodne z żądaniem strony organ co prawda realizował obowiązek wynikający z art. 79a § 1 k.p.a., niemniej czynił to bez wskazania konkretnych przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione.

W poddanych kontroli decyzjach dotyczących ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w postaci zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego organ zarówno w treści rozstrzygnięć, jak i w uzasadnieniach tych decyzji nie wskazywał kwoty odsetek ustawowych za opóźnienie, które zostały naliczone na dzień wydania decyzji. Zgodnie z art. 30 ust. 2b ustawy od kwot nienależnie pobranego świadczenia, o którym mowa w art. 2 pkt 1-3 i 5 ustawy, naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie. W treści rozstrzygnięć wskazanych wyżej decyzji organ formułował co prawda żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, lecz nie wskazywał konkretnych kwot tych odsetek, które zostały naliczone na dzień wydania tych decyzji. Stoi to w sprzeczności z wyrażoną

⁶ por. w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3 lutego 2011 r. o sygn. akt II GSK 41/10

w art. 9 k.p.a. zasadą informowania stron postępowania administracyjnego. Należy mieć na uwadze, że obowiązek udzielania informacji stronie obejmuje cały tok postępowania – od jego wszczęcia aż do zakończenia go decyzją kończącą postępowanie w danej instancji. Tym samym strona – po zapoznaniu się z treścią decyzji administracyjnej - powinna mieć świadomość, jaki obowiązek ciąży na niej w rezultacie wydania decyzji obligującej ją do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia – zarówno w zakresie wysokości należności głównej, jak i wysokości należności ubocznej w postaci odsetek ustawowych za opóźnienie, naliczonych na podstawie art. 30 ust. 2b ustawy.

W przypadku decyzji z dnia 28 października 2024 r. nr DRA.520.397.2024.ZR w przedmiocie odmowy przyznania zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego stwierdzono, iż decyzja ta została wydana przed upływem terminu wyznaczonego dla strony na zapoznanie się ze zgromadzonym materiałem dowodowym oraz zgłoszenie żądań. W omawianej sprawie organ, z uwagi na prawdopodobieństwo wydania decyzji niezgodnej z żądaniem strony, wystosował do wnioskodawcy zawiadomienie z art. 10 § 1 k.p.a. w zw. z art. 79a § 1 k.p.a., wyznaczając 7-dniowy termin na zapoznanie się z kompletem zebranej dokumentacji oraz wniesienie uwag przed wydaniem decyzji. Przedmiotowe zawiadomienie zostało odebrane przez stronę w dniu 21 października 2024 r., zatem uwzględniając 7-dniowy okres wskazany przez organ w ich treści należy stwierdzić, że decyzja została wydana w ostatnim dniu w którym stronie przysługiwała możliwość zapoznania się z treścią zebranego w toku postępowania materiału dowodowego oraz zgłoszenie ewentualnych żądań.

Zgodnie z art. 57 § 1 k.p.a. jeżeli początkiem terminu określonego w dniach jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu tego terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. Upływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu. W realiach postępowań zakończonych wydaniem wskazanych powyżej decyzji oznacza to możliwość wydania decyzji administracyjnej dopiero w kolejnym dniu roboczym. W przeciwnym wypadku dochodzi do naruszenia art. 10 § 1 k.p.a., zgodnie z którym organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

3.3 Świadczenia opiekuńcze

3.3.1 Zasiłek pielęgnacyjny

W poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego niniejsze świadczenie zostało przyznane:

- w **7** przypadkach niepełnosprawnemu dziecku, zgodnie z art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy;
- w **9** przypadkach osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, która legitymowała się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- w **4** przypadkach osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, która legitymowała się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a niepełnosprawność ta powstała przed ukończeniem przez tę osobę 21. roku życia, zgodnie z art. 16 ust. 3 ustawy;
- w **1** przypadku osobie, która ukończyła 75 lat, zgodnie z art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy.

Akta poddanych kontroli postępowań zawierały kompletne wnioski o przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego wraz z załączonymi do nich aktualnymi orzeczeniami o niepełnosprawności.

W przypadku decyzji przyznających, zasiłek pielęgnacyjny został przyznany w wysokości wynikającej z art. 16 ust. 4 ustawy, tj. w kwocie 215,84 zł miesięcznie do końca okresu ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

We wnioskach w sprawie przyznania prawa do zasiłku pielęgnacyjnego stwierdzono uchybienie, polegające na oznaczeniu niewłaściwego organu w dedykowanej do tego rubryce, do czego odniesiono się szczegółowo w cz. II pkt 3.2 niniejszego dokumentu.

W przypadku decyzji odmawiających prawa do zasiłku pielęgnacyjnego organ nie wypełniał obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., do czego odniesiono się szczegółowo w cz. II pkt 3.2 niniejszego dokumentu.

3.3.2 Świadczenie pielęgnacyjne

W przypadku **7** postępowań poddanych kontroli zakończonych przyznaniem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, według zasad obowiązujących od dnia 1 stycznia 2025 r., niniejsze świadczenia zostały przyznane jednemu z rodziców dzieci, ponieważ sprawowali opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku

życia, które legitymują się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Akta spraw w przedmiocie ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego zawierały wszystkie niezbędne dokumenty, w szczególności wnioski wraz z niezbędnymi oświadczeniami oraz orzeczenia o niepełnosprawności osób wymagających opieki, które w każdym poddanym kontroli przypadku zawierały wskazania konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Organ przyznawał świadczenia pielęgnacyjne w wysokości określonej w obwieszczeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2024 (M.P. z 2023 r. poz. 1224), tj. w kwocie 2.988,00 zł. W oparciu o nowe obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2024 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2025 (M.P. z 2024 r. poz. 967), po jego wejściu w życie, organ wydał decyzje zmieniające wydane w sprawach decyzje pierwotne od dnia 1 stycznia 2025 r. w zakresie wysokości świadczenia, podnosząc je do kwoty 3.287,00 zł.

W przypadku decyzji odmawiających prawa do świadczenia pielęgnacyjnego organ nie wypełniał obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., do czego odniesiono się szczegółowo w cz. II pkt 3.2 niniejszego dokumentu.

3.4 Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

We wszystkich 7 poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie wypłaty jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka wniosek został złożony przez matkę lub ojca dziecka. Wszystkie wnioski zostały złożone w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka została przyznana osobom, których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty kryterium dochodowego określonej w art. 15b ust. 2 ustawy, tj. kwoty 1.922,00 zł, co

zostało należycie udokumentowane i obliczone w toku postępowania. Organ w każdym przypadku przyznał świadczenie jednorazowo w wysokości 1.000,00 zł.

Do wniosków o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka wnioskodawcy każdorazowo załączali zaświadczenie lekarskie lub zaświadczenie wystawione przez położną, z którego wynikało, że kobieta będąca matką dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, co czyni zadość wymaganiom określonym w art. 15b ust. 5-6 ustawy.

We wnioskach w sprawie przyznania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka stwierdzono uchybienie, polegające na oznaczeniu niewłaściwego organu w dedykowanej do tego rubryce, do czego odniesiono się szczegółowo w cz. II pkt 3.2 niniejszego dokumentu.

W przypadku decyzji odmawiających prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka organ nie wypełniał obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., jak również nie wskazywał przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione, do czego odniesiono się szczegółowo w cz. II pkt 3.2 niniejszego dokumentu.

3.5 Świadczenia rodzicielskie

W przypadku wszystkich poddanych kontroli postępowań w przedmiocie przyznania prawa do świadczenia rodzicielskiego wnioski inicjujący wszczęcie postępowania był składany przez matkę dziecka. Wniosek każdorazowo zawierał oświadczenie, zgodnie z którym wnioskodawczyni nie urodziła dziecka w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych, co stanowiłoby podstawę do obniżenia wysokości należnego świadczenia rodzicielskiego w myśl art. 17c ust. 6 ustawy.

W celu stwierdzenia braku istnienia przesłanek negatywnych przyznania świadczenia rodzicielskiego określonych w art. 17c ust. 9 pkt 1-5 ustawy, wnioskodawcy składali oświadczenia o braku istnienia tych przesłanek. Ponadto organ w toku postępowania dowodowego każdorazowo dokonywał weryfikacji informacji zawartych we wniosku.

W każdym kontrolowanym przypadku organ wydał decyzję przyznającą matce dziecka świadczenie rodzicielskie na okres 52 tygodni od dnia porodu w związku z okolicznością, że w realiach każdej sprawy nastąpiło urodzenie jednego dziecka przy jednym porodzie, co jest zgodne z art. 17c ust. 3 pkt 1 ustawy.

Wysokość świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc kalendarzowy ustalana była zgodnie z art. 17c ust. 7 ustawy. Wówczas organ dzielił kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnożył przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

W przypadku decyzji odmawiających prawa do świadczenia rodzicielskiego organ nie wypełniał obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., jak również nie wskazywał przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione, do czego odniesiono się szczegółowo w cz. II pkt 3.2 niniejszego dokumentu.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

4. Sposób postępowania w zakresie przyznawania świadczeń rodzinnych

W każdym z przypadków poddanych kontroli postępowania w sprawie przyznawania świadczeń rodzinnych były wnoszone na wniosek strony.

Dokumentacja poddana kontroli zawierała zgodnie z art. 23 ust. 3 ustawy prawidłowo wypełniony wniosek zawierający dane:

- 1) osoby występującej o przyznanie świadczenia, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
- 2) dzieci pozostających na utrzymaniu osoby, o której mowa w ust. 1, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, oraz odpowiednio:
 - a) zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e, art. 30 f ustawy z dnia 26 lipca o podatku dochodowym od osób fizycznych, dotyczące każdego członka rodziny,
 - b) zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, tj.: prawomocne orzeczenie sądu orzekające rozwód lub separację, zaświadczenie pracodawcy albo oświadczenie o okresie, na który został udzielony urlop wychowawczy, oraz o okresach zatrudnienia i/lub inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia rodzinnego będącego przedmiotem wniosku

– zgodnie z wymogami art. 23 ust. 4 ustawy.

Złożone przez strony wnioski o przyznanie świadczenia zawierały klauzulę zastępującą pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o następującej treści: „Oświadczam, że jestem świadoma/świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, co jest zgodne z art. 23 ust. 2a ustawy.

W poddanych kontroli postępowaniach w przypadku utraty lub uzyskania dochodu przez członków rodziny w aktach sprawy do wniosku załączone były dokumenty potwierdzające ich utratę lub uzyskanie oraz ich wysokość, zgodnie z art. 23 ust. 4d ustawy w związku z art. 3 pkt 1 ustawy.

MOPS w Kędzierzynie-Koźlu, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, realizował wynikający z art. 23b ust. 1 ustawy obowiązek samodzielnego uzyskania lub weryfikacji odpowiednich informacji zawartych we wniosku.

We wszystkich poddanych kontroli aktach postępowań administracyjnych stwierdzono założenie metryk spraw. Metryki te nie uwzględniają jednak wszystkich czynności, które zostały podjęte w ramach postępowań – stwierdzono w nich bowiem brak informacji o weryfikacjach przeprowadzanych w systemie teleinformatycznym na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z dyspozycją art. 66a § 2 k.p.a. w treści metryki sprawy wskazuje się wszystkie osoby, które uczestniczyły w podejmowaniu czynności w postępowaniu administracyjnym oraz określa się wszystkie podejmowane przez te osoby czynności wraz z odpowiednim odesłaniem do dokumentów określających te czynności.

Powyższe uchybienie zostało stwierdzone w odniesieniu do decyzji w przedmiocie przyznania oraz odmowy przyznania zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, przyznania oraz odmowy przyznania świadczenia pielęgnacyjnego, przyznania oraz odmowy przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, a także przyznania świadczenia rodzicielskiego.

5. Terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnych wnioskodawcom.

We wszystkich sprawach poddanych kontroli organ terminowo ustalał prawo do świadczeń rodzinnych. Wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej dokonywana była zawsze dopiero po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia, polegające na:

- 1) formułowaniu nieprecyzyjnej podstawy prawnej przez organ w odniesieniu do aktów wykonawczych, co narusza art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a.;
- 2) nieuwzględnianiu w metrykach spraw informacji o weryfikacjach przeprowadzanych na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy, co narusza art. 66a § 2 k.p.a.

2. Nieprawidłowości, polegające na:

- 1) niewskazywaniu w decyzjach w przedmiocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie na dzień wydania decyzji, co narusza art. 9 k.p.a. w zw. z art. 30 ust. 2b ustawy;
- 2) nierealizowaniu przez organ przed wydaniem decyzji w przedmiocie odmowy prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., co narusza również art. 9 k.p.a.;
- 3) nieprawidłowej realizacji przez organ przed wydaniem decyzji niezgodnych z żądaniem strony obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. poprzez niewskazanie przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione;
- 4) uzasadnianiu decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.;
- 5) wydaniu decyzji administracyjnej przed upływem terminu, który został wyznaczony dla strony na zapoznanie się z aktami sprawy, uzyskanie wyjaśnień oraz złożenie wniosków, co narusza art. 10 § 1 k.p.a.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z:

- 1) niewystarczającym nadzorem Dyrektora MOPS w Kędzierzynie-Koźlu nad realizowanymi zadaniami;
- 2) niewłaściwym stosowaniem przepisów prawa materialnego i procesowego przez osoby prowadzące postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej

zalecam:

- 1) zapewnienie prawidłowego wykonywania zadań realizowanych na podstawie ustawy poprzez zwiększenie nadzoru Dyrektora MOPS w Kędzierzynie-Koźlu nad zadaniami realizowanymi w kontrolowanym zakresie przez pracowników ośrodka;
- 2) precyzyjne formułowanie podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych, z uwzględnieniem stosownych jednostek redakcyjnych;
- 3) uwzględnianie w metrykach prowadzonych postępowań wszystkich czynności podejmowanych w postępowaniu, zgodnie z treścią art. 66a § 2 k.p.a.;
- 4) określanie w decyzjach w przedmiocie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie na dzień wydania decyzji, wynikających z art. 30 ust. 2b ustawy;
- 5) realizację obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. z uwzględnieniem wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione;
- 6) formułowanie uzasadnień decyzji administracyjnych w sposób zgodny z art. 107 § 3 k.p.a.
- 7) przestrzeganie terminów udzielonych stronom na zapoznanie się z aktami sprawy, uzyskanie wyjaśnień oraz złożenie wniosków w postępowaniu przed wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony.

VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) proszę o przekazania pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie **30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.**

VII. Zgodnie z treścią art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej